

УДК 656:658.7

І. В. НІКОЛАЄНКО^{1*}, М. В. ХАРА^{2*}, Г. В. МАСЛАК^{3*}

^{1*}Каф. «Транспортні технології і системи», Державний університет «Київський авіаційний інститут», вул. Любомира Гузара, 1, м. Київ, 03058, Україна, тел. +38 (096) 743 92 93, ел. пошта iruna.vnikolaienko@gmail.com, ORCID 0000-0002-2933-0498

^{2*}Каф. «Транспортні технології підприємств», ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», вул. Гоголя, 29, м. Дніпро, 49009, Україна, тел. +38 (096) 743 72 36, ел. пошта haramarina4691@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6818-7938

^{3*}Каф. «Транспортні технології підприємств», ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», вул. Гоголя, 29, м. Дніпро, 49009, Україна, тел. +38(068) 435 92 95, ел. пошта avmaslak81@gmail.com, ORCID 0000-0001-7256-5543

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мета. Дослідження українського досвіду функціонування гуманітарної логістики, проблем та ризиків організації постачань гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. **Методика.** В процесі дослідження використані методи елементарно-теоретичного аналізу та синтезу для всебічного розуміння відносин і зв'язків при управлінні інтеграційними процесами гуманітарної логістики. Відображення складових гуманітарного ланцюга постачань та причинно-наслідкових зв'язків на макрорівні та на локальному рівні здійснено за допомогою графічного методу. Статистичний аналіз використано для оцінки змісту та обсягу постачань товарів гуманітарного призначення. **Результати.** Дослідження проблем організації поставок та розподілу гуманітарної допомоги є актуальним і важливим для забезпечення успішної адаптації внутрішньо переміщених осіб, і це вимагає системного підходу та координації взаємодії державних органів та інституцій, місцевої громади, різноманітних благодійних та громадських організацій. На основі українського досвіду роботи інституцій різного рівня сформульовано базові принципи організації постачань гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану: системність, інтегрованість, гнучкість та динамічність, ефективність та інформаційне забезпечення. Аналіз структури та обсягів постачань гуманітарних товарів виконано на прикладі роботи Благодійної організації «Благодійний фонд «Центр допомоги Олександрія». У 2023 р. на першому місці знаходились гігієна та побутова хімія, друге та третє місце займали одяг, вода та продукти харчування. У 2024 році окрім товарів широкого вжитку від донорів було отримано медичне обладнання для людей з обмеженими фізичними можливостями, товари для відпочинку, спорту та інше. За звітами щомісячна кількість постачань коливалась від однієї до семи. Найбільш трудомісткими для волонтерів і працівників благодійної організації були весняні та літні місяці. За різних умов та обставин відповідальними за організацію транспортування гуманітарної допомоги в м. Олександрія могли бути як донори, так і отримувач «Центр допомоги Олександрія». На основі вітчизняного досвіду функціонування гуманітарної логістики та досвіду роботи благодійної організації представлена сукупність основних параметрів гуманітарних ланцюгів постачань. **Наукова новизна.** Отримані результати можуть бути використані на етапі моделювання ланцюгів гуманітарних постачань та розподілу гуманітарної допомоги на місцевому рівні. Запропонована сукупність основних параметрів гуманітарних ланцюгів постачань дозволяє сформулювати методику оцінювання ефективності ланцюгів постачання гуманітарних товарів в умовах війни. **Практична значимість.** Висновки стосовно нових викликів та ризиків в ланцюгах постачань гуманітарної допомоги є основою для продовження досліджень особливостей гуманітарної логістики на регіональному рівні та в місцевих громадах України.

Ключові слова: внутрішньо переміщена особа, гуманітарна допомога, гуманітарна логістика, ланцюг постачань, параметри, ризик.

Вступ

Російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року спровокувало вимушене переміщення мільйонів людей, які виживають в екстремальних умовах війни та потребують гуманітарної допомоги.

У Законі України «Про гуманітарну допомогу» гуманітарна допомога визначається як цільова, адресна, безоплатна допомога в грошовій,

натуральній формі, у вигляді робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів особам, які перебувають у складних обставинах, зокрема внаслідок введення воєнного або надзвичайного стану, хвороби тощо [1].

Згідно з аналізом Управління ООН з координації гуманітарних справ оціночна кількість людей, які потребували гуманітарної допомоги, склала близько 40 % населення України. Великі

потреби мають 3,6 мільйона внутрішньо переміщених осіб (ВПО), особливо ті, які перебувають у місцях тимчасового проживання [2]. Вітчизняний досвід показує, що гуманітарна допомога для ВПО пов'язана із питаннями житла, освіти, медичної допомоги та соціальної зайнятості.

У 2022 році США виділили понад 1,89 млрд. євро на гуманітарну допомогу Україні, переважно через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Однак у 2023 році ця сума скоротилася приблизно до третини – близько 0,65 млрд. євро, а в 2024 році становила 0,87 млрд. євро [3].

Починаючи з 2022 року, Європейська Комісія виділила понад 1 мільярд євро на програми гуманітарної допомоги Україні. Гуманітарне фінансування ЄС допомагає людям в Україні, надаючи їм: грошову допомогу для покриття основних потреб; захист; медичне обслуговування, включаючи підтримку психічного здоров'я та психосоціальну підтримку; екстрене та зимове житло; продукти харчування; воду; предмети першої необхідності та освіту в надзвичайних ситуаціях (рис. 1).

Рис. 1. Гуманітарне фінансування ЄС для України у 2024 році (за секторами).

Дослідження проблем організації поставок та розподілу гуманітарної допомоги для ВПО є актуальним і важливим для забезпечення успішної адаптації переміщених осіб, і це вимагає системного підходу та координації взаємодії державних органів та інституцій, місцевої громади, різноманітних благодійних та громадських організацій.

Аналіз останніх публікацій та досліджень

Актуальним питанням гуманітарної логістики та транспортування товарів гуманітарного призначення присвячені праці таких науковців як В. К. Мироненко, Т. Д. Гринів, М. О. Мікуліна, S. Tadić, F. Regis-Hernández, B. Sahay та ін.

У статті [5] автори дослідили виклики та кризи в різних регіонах світу, на основі цього здійснили комплексне обґрунтування та структурування гуманітарної логістики, проаналізували ролі учасників, процесів та потоків мережі гуманітарної логістики.

Колектив науковців [6] запропонував план дій ефективного реагування на катастрофи та їх наслідки, який відображає роль основних зацікавлених сторін, починаючи з етапу підготовки товарів гуманітарного призначення.

Дослідження В. К. Мироненка [7] висвітлює питання оптимізаційних задач гуманітарної логістики та транспортного обслуговування в надзвичайних ситуаціях. Також досліджено аспекти комплексного підходу до організації надання гуманітарної допомоги за участю державних органів, академічних закладів, постачальників та громади.

О. О. Чуприна та ін. [8], спираючись на закордонний досвід, проаналізували основні фактори при організації гуманітарних логістичних процесів під час військових дій. Автори наголошують на тому, що своєчасна доставка життєво необхідних гуманітарних вантажів повинна вирішуватись комплексно, на різних управлінських рівнях.

Т. Д. Гринів [9] розглянула класифікацію товарів гуманітарної допомоги для України, та джерела її отримання. В дослідженні зазначено важливість чіткої координації між різними учасниками логістичного ланцюга та запропоновано шляхи запобігання несвоєчасній доставці гуманітарних вантажів.

Аналіз наукових публікацій та досліджень демонструє відсутність чіткого розуміння тієї складової гуманітарної логістики, яка стосується ефективного планування, організації та реалізації гуманітарних процесів і заходів від моменту перетину кордону України з подальшою доставкою та розподілом на рівні місцевих громад.

Мета та завдання дослідження

Метою роботи є дослідження українського досвіду функціонування гуманітарної логістики, проблем та ризиків організації постачання гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану.

Методи дослідження

В процесі дослідження використані методи елементарно-теоретичного аналізу для вивчення сутності гуманітарних процесів в умовах війни, та синтезу – для всебічного розуміння відносин

і зв'язків при управлінні інтеграційними процесами гуманітарної логістики. Відображення складових гуманітарного ланцюга постачань та причинно-наслідкових зв'язків на макрорівні та на мікрорівні здійснено за допомогою графічного методу. Статистичний аналіз використано для оцінки змісту та обсягу постачань товарів гуманітарного призначення.

Результати дослідження

За визначенням F. Regis-Hernández та ін. [10] гуманітарна логістика – це процес планування, впровадження та контролю ефективного, економічно вигідного руху та зберігання товарів і матеріалів, а також пов'язаної з ними інформації, від місця походження до місця споживання з метою полегшення страждань вразливих верств населення.

У цій статті пропонується розглянути управління ефективними інтеграційними процесами гуманітарної логістики на макрорівні країни та менеджменту благодійних організацій на локальному рівні.

Відповідно до українського законодавства ключові позиції в ланцюгах поставок гуманітарної допомоги займають три сторони: донор, отримувач та набувач [11]. Донором може бути фізична або юридична особа, яка надає гуманітарну допомогу. Отримувач – це юридична особа або представництво іноземної організації без статусу юридичної особи. В якості набувача розглядається фізична або юридична особа, у якої є потреба в гуманітарній допомозі.

Державні органи, такі як МЗС, Міністерство соціальної політики, Державна прикордонна служба, Державна митна служба, Міністерство інфраструктури та АТ «Укрзалізниця», а також обласні військові адміністрації та департаменти соціального захисту населення відіграють важливу роль у вирішенні наслідків гуманітарних ризиків на макрорівні (рис. 2).

Слід відмітити певні особливості гуманітарної логістики у 2022 році:

1. Масштаб та ризики гуманітарної кризи значно перевищували попереднє прогнозування рівня потреб країни, регіонів та окремих місцевих громад. Внаслідок цього традиційний підхід до організації ланцюгів постачань товарів гуманітарного призначення частково не було реалізовано.

2. На початку повномасштабного вторгнення більша частина гуманітарних вантажів здебільшого була зосереджена на складах західної частини України та за кордоном. При цьому міжнародні організації не могли забезпечити

швидке постачання достатньої кількості товарів для потреб ВПО.

3. Протягом декількох місяців релігійні організації та волонтерські групи брали на себе пошук донорів та самостійно доставляли гуманітарну допомогу за власний рахунок та власними транспортними засобами в міста масового тимчасового поселення ВПО.

Рис. 2. Управління інтеграційними процесами гуманітарної логістики на рівні країни.

Одним з таких міст є Олександрія (Кіровоградська область). Місто знаходиться на перетині багатьох маршрутів руху населення країни та пасажирського транспорту (з півдня на північ та зі сходу на захід) і відіграє значну роль у наданні гуманітарної допомоги з 2014 року.

З початком масштабних військових дій місцева громада прийняла тисячі переселенців з Харківської, Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.

Починаючи з лютого 2022 року, в Олександрії активну участь у постачаннях та видачі товарів гуманітарного призначення приймають:

1. Благодійна організація «Благодійний фонд «Центр допомоги Олександрія».

2. Релігійна організація «Релігійна громада «Церква євангельських християн-баптистів міста Олександрія».

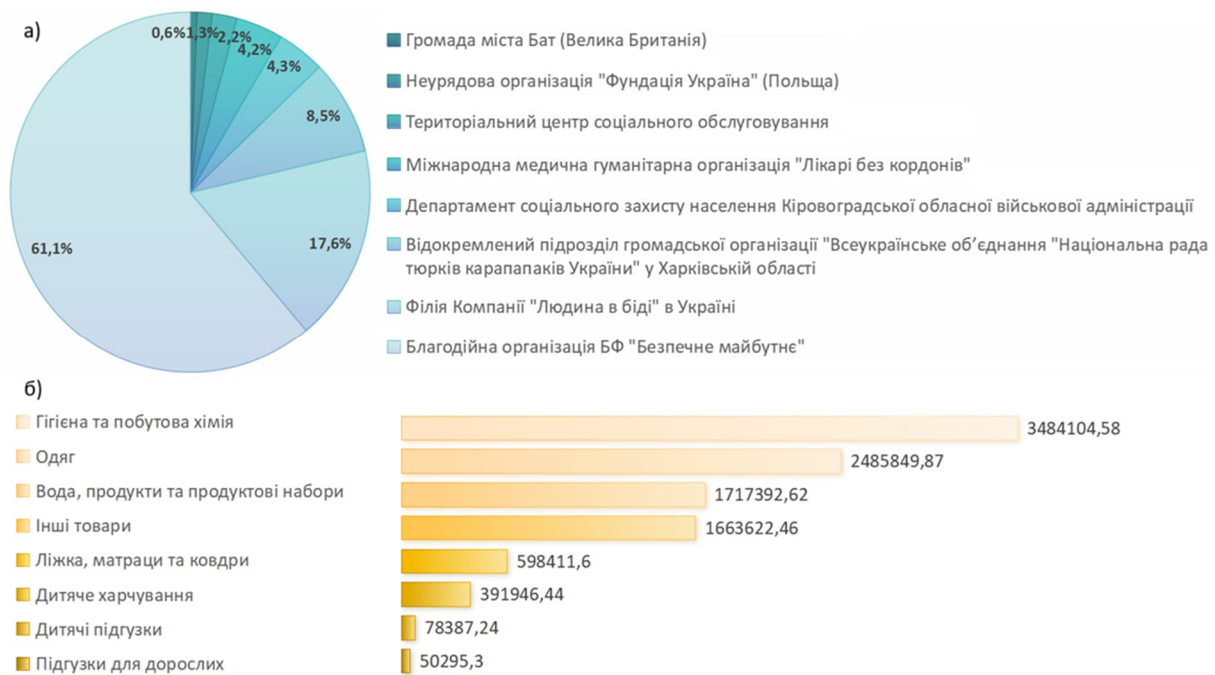

Рис. 3. Організації-донори (а) та гуманітарні товари (б) для ВПО м. Олександрія у 2023 р.

3. Благодійна організація «Благодійний фонд «Міжнародне Служіння Благодійності «Еммануїл-ІМОСЕ».

4. Релігійна організація «Релігійна громада церква християн повного Євангелія «Блага вість».

Подальший аналіз структури та обсягів постачань гуманітарних товарів виконано на прикладі роботи Благодійної організації «Благодійний фонд «Центр допомоги Олександрія» (БО «БФ «ЦДО»). Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань БО «БФ «ЦДО» засновано в липні 2022 року для підтримки внутрішньо переміщених осіб та вразливих категорій населення.

За різних умов та обставин відповідальними за організацію транспортування гуманітарної допомоги в м. Олександрія могли бути як донори, так і отримувач – БО «БФ «ЦДО».

У 2023 р. вісім організацій-донорів, які надавали гуманітарну допомогу ВПО м. Олександрія, співпрацювали з Благодійним фондом «Центр допомоги Олександрія». Найбільша частка постачань припадала на Благодійну організацію БФ «Безпечне майбутнє» – 61,1 % від загальної суми 10 млн. 470 тис. грн. (рис. 3а).

Представництво БФ «Безпечне майбутнє» знаходиться у м. Кропивницький. Допомогу від цього донора залучала міська рада Олександрії. Транспортування здійснювалось вантажівками БФ «Безпечне майбутнє» з м. Кропивницький до

складу тимчасового зберігання БО «БФ «ЦДО» в м. Олександрія.

Логістика розподілу та видачі гуманітарної допомоги починається з моменту прийняття відповідного рішення міського виконавчого комітету (рис. 4).

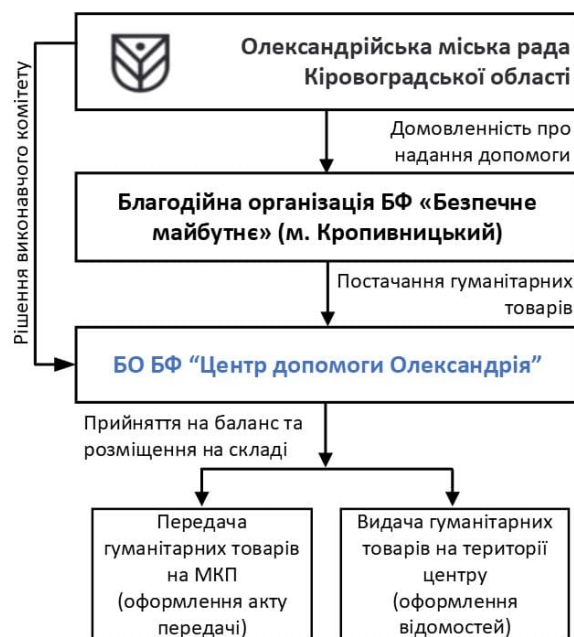

Рис. 4. Приклад взаємодії зацікавлених сторін при постачаннях гуманітарних вантажів на мікрорівні.

В Олександрії організовано вісім місць компактного проживання ВПО – в гуртожитках та дитсадках. Для них передача гуманітарної допомоги здійснюється на основі відповідного акту. Зі складу БО «БФ «ЦДО» гуманітарні вантажі

доставляються в гуртожитки та дитсадки власним транспортом МКП. Для ВПО, які мають індивідуальне проживання, видача допомоги організується в межах БО «БФ «ЦДО». В такому випадку, факт надання гуманітарної допомоги підкріплюється оформленням відповідних відомостей (рис. 4).

За перші три роки роботи БО «БФ «ЦДО», завдяки розширенню кола донорів, значно зросла кількість товарних позицій в гуманітарних поставках. У 2023 р. на першому місці знаходились товари категорії «гігієна та побутова хімія» – 3 млн. 484 тис. грн., друге та третє місце займали одяг, вода та продукти харчування (рис. 3б).

У 2024 році окрім товарів широкого вжитку (продукти харчування, вода, засоби гігієни, ліки

тощо), від донорів було отримано медичне обладнання для людей з обмеженими фізичними можливостями на суму 458,274 тис. грн., товари для відпочинку, спорту та інше (рис. 5а).

У 2024 р. кількість організацій-донорів, які співпрацювали з БО «БФ «ЦДО» збільшилась до десяти. Найбільший обсяг поставок гуманітарних товарів (23,5 % від загальної суми 13 млн. 773 тис. грн.) надійшов від Благодійної асоціації «Tournesols d'Ukraine» з Франції (рис. 5б).

Французька асоціація «Tournesols d'Ukraine» надає засоби гігієни, ліки, продукти харчування, одяг, як для підтримки населення, так і військових. Приблизно кожні три місяці «Tournesols d'Ukraine» відправляє вантажні автомобілі, заповнені гуманітарною допомогою, які розвантажуються в Олександрії.

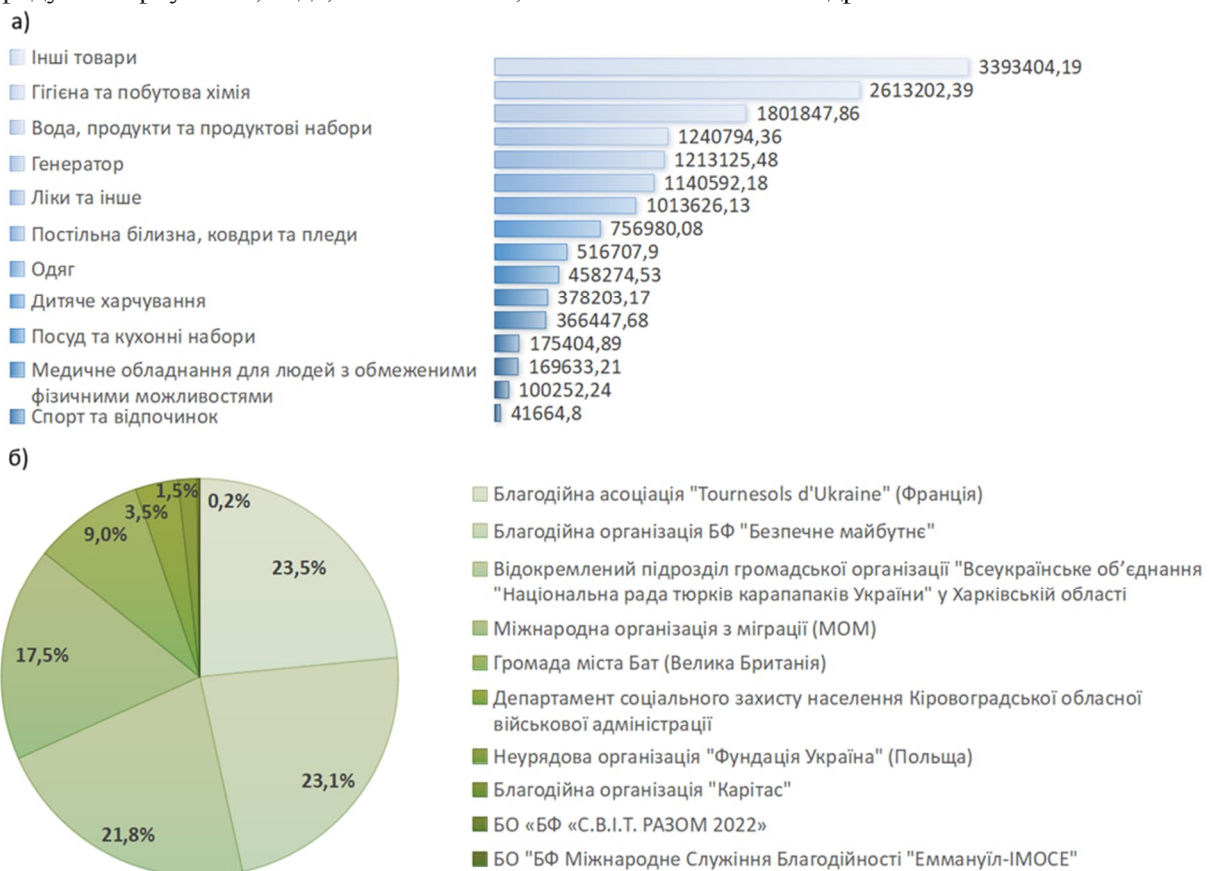

Рис. 5. Гуманітарні товари (а) та організації-донори гуманітарної допомоги (б) для ВПО м. Олександрія у 2024 р.

У 2023...2024 р.р. через БО «БФ «ЦДО» було отримано від донорів і видано набувачам гуманітарних товарів на суму 24242,92 тис. грн. За звітами щомісячна кількість поставок коливалась від однієї до семи (рис. 6).

Найбільш трудомісткими для волонтерів і працівників благодійної організації були весняні та літні місяці.

Гуманітарні ланцюги поставок на прикладі Олександрійської громади проаналізовано з урахуванням того, що гуманітарні потреби у Кіровоградській області збільшилися з рівня «виникнення потреб» до рівня «значні потреби», про що вказано у «Плані гуманітарних потреб і реагування», підготовленому Управлінням ООН з координації гуманітарних справ [2].

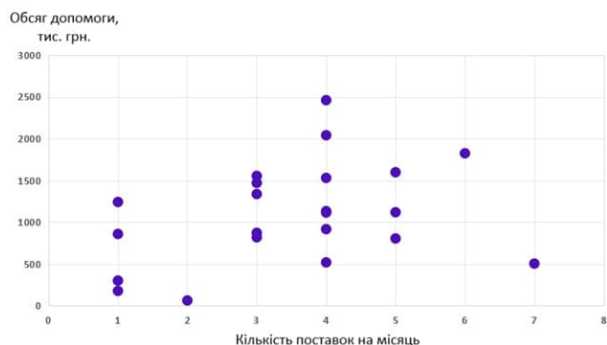

Рис. 6. Обсяг допомоги, наданий через БО «БФ «ЦДО», за період 2023-2024 р.

На основі вітчизняного досвіду функціонування гуманітарної логістики та досвіду роботи БО «БФ «ЦДО» представлена сукупність основних параметрів гуманітарних ланцюгів поставок (табл. 1).

Таблиця 1

Параметри гуманітарних ланцюгів поставок	
Донор	Міжнародна організація. Благодійний фонд. Неофіційна волонтерська організація. Місцева громада.
Персонал отримувача	Волонтери. Наймані працівники. Ступінь зайнятості. Цифрова компетентність.
Набувач	ВПО. Населення прифронтових територій. Індивідуальне проживання. Місця компактного проживання (МКП).
Гуманітарні товари	Нові та вживані. Упаковані та неупаковані. З обмеженим та необмеженим терміном придатності.
Характер поставання	Разове. Епізодичне. Регулярне.
Організація доставки і зберігання	Приватний транспорт фізичних осіб (волонтерів). Автомобільний транспорт, що належить організації-донору. Послуги транспортних та логістичних компаній. Склади тимчасового зберігання.
Видача допомоги	Врахування умов, які висувають донори (групи та категорії набувачів). Засоби інформування набувачів. Терміни видачі (обмежені, необмежені).

В цілому досвід Олександрійської громади у сфері гуманітарної логістики та взаємодія зацікавлених сторін з метою забезпечення надійних поставок гуманітарної допомоги дозволив зробити наступні висновки. Масштабна надзвичайна ситуація, пов'язана з міграцією великої кількості людей, призвела до нових викликів та ризиків в ланцюгах поставок гуманітарної допомоги:

1. Висока невизначеність життєвого циклу, частоти та змісту гуманітарних поставок. Брак достатньої кількості донорів, з якими укладено довгострокові угоди та меморандуми про співпрацю.

2. На відміну від традиційного підходу до вирішення питань допомоги постраждалим від стихійного лиха, складно спрогнозувати остаточні терміни ліквідації наслідків гуманітарної кризи.

3. Високий рівень невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища міста, регіону та країни в цілому.

4. Ймовірність часткового недосягнення запланованих цілей гуманітарної логістики, тобто соціального ефекту.

5. Потреба у регулярних та стабільних поставках товарів широкого вжитку (продукти харчування, вода, засоби гігієни, ліки тощо).

6. Відсутність стабільного попиту на деякі товари гуманітарного призначення, або навпаки, недостатність забезпечення ВПО товарами певної номенклатури. Частина поставлених товарів, що були у вжитку, мають низьку якість, тому їх подальше використання неможливо.

7. Необхідність розміщення об'ємних товарів тривалого користування на тимчасових неспеціалізованих площах (наприклад, зберігання розкладачок, матраців і ковдр в школах та дитячих садочках).

8. Низький рівень закупівель на стратегічному рівні. Найбільша частка логістичних операцій здійснюється на тактичному та оперативному рівні під час фази реагування на гуманітарну кризу. У зв'язку з цим ланцюги поставок мають доволі значний рівень невизначених організаційно-технологічних питань.

Еволюція розвитку гуманітарної логістики та ролі благодійних організацій в Україні з 2022 по 2025 рік демонструє зміни у змісті та характері допомоги (табл. 2).

Отже, відбувається перехід від забезпечення товарами для виживання до створення умов для довгострокової адаптації, соціалізації та фінансової самостійності ВПО та вразливих верств населення.

Таблиця 2

Розвиток гуманітарної логістики в умовах війни

Фаза	Характеристика
Реактивна	Надаються продовольча та непродовольча допомога: продуктові та гігієнічні набори, одяг та медикаменти.
Стабілізація	Надаються послуги психологічної підтримки, організуються різноманітні тренінги.
Інтеграція	Практикується гуманітарна грошова допомога, програми адаптації дітей-ВПО та розвитку дитячої творчості.
Відновлення	Поширюється практика благодійної діяльності у вигляді грантової допомоги на самозайнятність і розвиток бізнесу, ремонт житла та інші соціальні проекти для ВПО.

Наукова новизна та практична значимість

В статті розглянуто сучасний стан та проблеми гуманітарної логістики в умовах воєнного стану. Отримані результати можуть бути використані на етапі моделювання ланцюгів гуманітарних поставок та розподілу гуманітарної допомоги на місцевому рівні. Запропонована сукупність основних параметрів гуманітарних ланцюгів поставок дозволяє сформулювати методику оцінювання ефективності ланцюгів поставок гуманітарних товарів в умовах війни. Висновки стосовно нових викликів та ризиків в ланцюгах поставок гуманітарної допомоги є основою для продовження досліджень особливостей гуманітарної логістики у інших регіонах та місцевих громадах України.

Висновки

На основі українського досвіду роботи інституцій різного рівня сформульовано базові принципи організації поставок гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану:

1. Системність. Елементи ланцюга поставок, в тому числі донори, перевізники та отримувачі, розглядаються не тільки у взаємозв'язку між собою, а також з урахуванням інтенсивності і масштабів військових дій. При цьому важливе значення має соціологія міграційних процесів та вимушеного переселення.

2. Інтегрованість. Структура та елементи ланцюгів поставок формуються під впливом факторів і невизначеностей внутрішнього та зовнішнього середовища: під потреби певного регі-

ону країни, з урахуванням організаційних, технологічних і технічних можливостей, та економічного потенціалу місцевої громади.

3. Гнучкість та динамічність. Своєчасне визначення пріоритетності поставок гуманітарних товарів певної категорії та номенклатури. Як наслідок, прийняття швидких рішень по донорах, виконавцях перевезень, отримувачах, оптимальних строках поставок та необхідності додаткових місць тимчасового зберігання гуманітарної допомоги.

4. Ефективність. Скоординоване партнерство учасників гуманітарного ланцюга, результатом якого є придбання, постачання і видача необхідних товарів в місцях проживання ВПО з урахуванням своєчасності та актуальності реагування на запит про гуманітарну допомогу.

5. Інформаційне забезпечення. Використання єдиної національної бази даних про зацікавлених осіб (організацій донорів, перевізників, волонтерських та благодійних організацій тощо) з поточним переліком необхідної допомоги по областях і місцевих громадах. На даний момент в Україні така база даних відсутня.

Подяка

Автори статті висловлюють подяку керівнику Благодійної організації «Благодійний фонд «Центр допомоги Олександрія» Л. М. Мороз та А. В. Безкровній за допомогу в отриманні статистичних даних.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 № 1192-XIV : станом на 7 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
2. Україна. План гуманітарних потреб і реагування. Цикл гуманітарних програм 2025 р. *Управління ООН з координації гуманітарних справ*. URL: <https://www.unhcr.org/ua/publications>
3. Ukraine Support After Three Years of War: Aid remains low but steady and there is a shift toward weapons procurement. *Kiel Institute*. URL: <https://www.kielinstitut.de/publications/news/ukraine-support-after-3-years-of-war-aid-flows-remain-low-but-steady-shift-towards-weapons-procurement/>
4. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. *European Union*. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en
5. Humanitarian logistics: a framework for structuring and research / S. Tadić et al. *Transportation Research Procedia*. 2025. Vol. 83. P. 72–79. URL: <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2025.02.011>
6. Managing Humanitarian Logistics / ed. by B. S. Sahay, S. Gupta, V. C. Menon. New Delhi :

Springer India, 2016. URL: <https://doi.org/10.1007/978-81-322-2416-7>

7. Мироненко В. Основи гуманітарної логістики та транспортного обслуговування в надзвичайних ситуаціях. *Інжиніринг криз та ризиків транспортних послуг* : колект. монографія. Київ, 2021. С. 203–225.

8. Чуприна О., Колосок Е., Григоренко О. ГУМАНІТАРНА ЛОГІСТИКА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-39>

9. Гринів Н. ГУМАНІТАРНА ЛОГІСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-4>

10. Humanitarian Logistics from the Disaster Risk Reduction Perspective / ed. by F. Regis-Hernández et al. Cham : Springer International Publishing, 2022. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-90877-5>

11. Хто може бути отримувачем та набувачем гуманітарної допомоги: роз'яснення Міністерства соціальної політики. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/khto-mozhe-butyu-otrymuvachem-ta-nabuvachem-humanitarnoi-dopomohy-roziasnennia-minsotspolityky>

Надійшла в редколегію 17.10.2025

Прийнята до друку 26.12.2025

I. NIKOLAIENKO, M. KHARA, A. MASLAK

RESEARCH ON NATIONAL EXPERIENCE OF HUMANITARIAN LOGISTICS OPERATIONS UNDER MARTIAL LAW

The purpose of this research is to study Ukraine's experience in humanitarian logistics, as well as the challenges and risks of organising humanitarian aid delivery under conditions of the martial law. **Methodology.** In the process of research, the method of elementary theoretical analysis was used to study the essence of humanitarian processes in wartime, and the synthesis method was used to comprehensively understand the relationships and connections in the management of humanitarian logistics integration processes. The components of the humanitarian supply chain and cause-and-effect relationships at the macro and micro levels were presented using a graphical method. Statistical analysis was used to assess the content and volume of humanitarian supplies. **The results.** The study of issues related to the humanitarian aid supply and distribution system is relevant and important for ensuring the successful adaptation of internally displaced persons. It requires a systematic approach and coordination between state bodies and institutions, local communities, and various charitable and public organisations. Based on Ukraine's experience with institutions at various levels, the following basic principles for organising humanitarian aid supplies in a state of martial law have been formulated: consistency, integration, flexibility and dynamism, efficiency, and information support. The analysis of the structure and volume of humanitarian supplies was carried out using the example of the operation of the charitable organisation 'Charitable Foundation 'Oleksandriia Aid Centre'. In 2023, hygiene and household chemicals ranked first, while clothing, water and food ranked second and third. In 2024, in addition to consumer goods, medical equipment for people with disabilities, leisure and sports goods, and other items were received from donors. According to reports, the monthly number of deliveries ranged from one to seven. The spring and summer months were the most labour-intensive for volunteers and employees of this charitable organisation. Under various conditions and circumstances, both donors and recipients, Oleksandriia Aid Centre, could be responsible for organising the humanitarian aid transport in Oleksandriia. Based on the national experience of humanitarian logistics and the charity's experience, a set of key parameters for humanitarian supply chains has been presented. **Scientific novelty.** The obtained results can be used at the stage of modelling humanitarian supply chains and humanitarian aid distribution at the regional and municipal levels. The proposed set of key parameters for humanitarian supply chains allows for the development of a methodology for assessing the humanitarian supply chain effectiveness in wartime conditions. **Practical significance.** Conclusions regarding new challenges and risks in humanitarian aid supply chains form the basis for further research into the specifics of humanitarian logistics at the regional level and in local communities in Ukraine.

Keywords: internally displaced person, humanitarian aid, humanitarian logistics, supply chain, parameters, risk.